

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายในการพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเองของบุคคลในองค์กรนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้หลายท่านซึ่งจะได้นำมากล่าวสรุปไว้ ดังนี้

ปีเตอร์สันและเทรซี่ (Peterson and Tracy. 1979 : 227) เสนอแนวคิดไว้ว่า การพัฒนาตนเองของมนุษย์ในองค์กรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ต้องการระยะเวลาของการเรียนรู้ยาวนาน และไม่ใช่ว่าเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกับการฝึกอบรมซึ่งมีระยะเวลาอันสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

วัตสัน (Watson. 1979 : 45) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การพัฒนาตนเองของบุคคลในองค์กรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ทุกอย่างรวมทั้งการฝึกอบรมด้วย

ลิปพิทท์ (Lippitt. 1976 : 4) ว่า การพัฒนาตนเองของบุคคลในองค์กรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคนในองค์กร การมีวุฒิภาวะมากขึ้นและการเติบโต ซึ่งเป็นผลงานมาจากประสบการณ์ในชีวิตของเขา และการพบปะ สัมผัสกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร

เกลลอร์แมน (Gellerman. 1976 : 102) ให้ความหมายไว้ว่า เรื่องนี้เป็นการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นอย่างเป็นอิสระปราศจากการชี้นำ เช่น การเรียนรู้จากการกระทำ จากการสังเกตและคิดจากประสบการณ์ของตนเอง

มิลเลอร์ (Miller. 1979 : 55) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าเป็นการเรียนรู้ของตนเมื่อสะสมเป็นความรู้หรือประสบการณ์มากขึ้นก็ถือได้ว่าบุคคล ได้เติบโตขึ้นเรื่อยๆ และในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องของการพัฒนาของแต่ละคน

อากา บุญช่วย (2532 : 8) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาตนเองว่า หมายถึง การปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ ความสามารถ ในตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่ทำอยู่ ด้านคุณภาพ และคุณลักษณะที่น่านับถือแก่คนทั่วไป

สมิต อาชวณิชกุล (2536 : บทนำ) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองหมายถึงการพัฒนาตนเองด้วยตนเอง หรือการสนใจตนเองในการสร้างอุปนิสัยที่ดีเข้าทดแทนอุปนิสัยที่เลว อันจะเป็นประโยชน์ให้แก่ตนเองในการอยู่ภายในสังคมได้อย่างสงบสุข และมีความก้าวหน้าในการทำงาน อาชีพ รวมทั้งการพัฒนาเพื่อให้ตนเองเป็นที่พึ่งของตนเอง ตลอดจนเป็นสิ่งพึ่งของบุตรหลานต่อไป

วิระยุทธ พินธุสมิต (2531 : 11) ได้วิเคราะห์และสรุปการพัฒนาตนเองออกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก การพัฒนาตนเองเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง ประการที่สอง ประสบการณ์การเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่อยู่โดด ๆ หรืออยู่ในสูญญากาศได้ แต่เป็นเรื่องที่ผันแปรไปตามสภาพแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายในองค์การรวมทั้งความปรารถนาของบุคลากรในองค์การด้วย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การเสริมสร้าง การเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดี รวมถึงการปรับปรุงเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ตลอดจนลักษณะที่ดี ซึ่งเกิดจากความพยายามของตนเองเพื่อให้ตนเองใน “อุดมคติ” ปรากฏเป็นตนเองที่แท้จริง

ขั้นตอนในการพัฒนาตนเอง

พล แสงสว่าง (2530 : 125-147) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการพัฒนาตนเองไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจตนเอง โดยพยายามตั้งคำถาม ถามตนเองในเรื่องของตนเอง เช่น ตัวเราเป็นอะไร ตัวเราควรจะเป็นอะไร เราเป็นคนอย่างไร เราควรจะเป็นคนอย่างไร
2. การปลุกใจตนเอง อาจจะโดยการแต่งโคลงกลอน คอยอ่านปลุกใจตนเอง
3. การปรับปรุงตนเอง อาจกระทำโดยอาศัยตนเองและอาศัยผู้อื่นช่วย
4. วิธีการสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยการมองปัญหาและแก้ปัญหาให้ตนเองได้
5. การสร้างเป้าหมาย โดยการสำรวจตนเอง แล้วเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง
6. การฝึกให้เป็นคนขยัน คือขยันหาทรัพย์สินนอกกายและทรัพย์สินในกาย
7. การส่งเสริมตนเอง โดยพยายามสร้างเสริมกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด รู้จัก

วางแผนสำหรับอนาคต

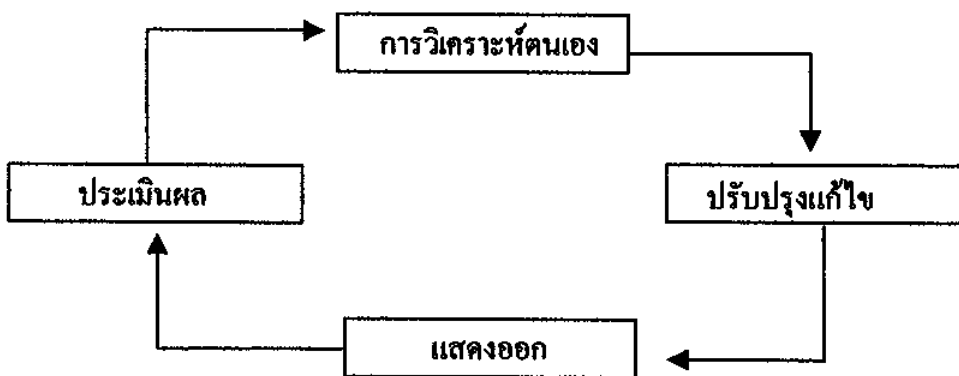
อ่ำภา บุญช่วย (2532 : 7-14) ได้แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาตนเองออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจวิเคราะห์ตนเอง เพื่อรู้จักตนเอง
2. ขั้นการกำหนดความคาดหวังใหม่ และการวางแผนการเปลี่ยนแปลง
3. ขั้นการกำหนดการเปลี่ยนแปลง
4. ขั้นการสร้างเสริมความเข้มแข็ง โดยมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง

บำรุง สุขพรรณ (2534 : 37) ได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาตนเองไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจวิเคราะห์ตนเอง เป็นขั้นแรก โดยมีการตรวจสอบ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ตนเองอย่างตรงไปตรงมาและยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่นอย่างจริงใจ
2. ขั้นลงมือปรับปรุงแก้ไข ขั้นนี้อาจจะมีผู้ช่วยก็ได้ เพราะจะทำให้การพัฒนาตนเองเกิดผลดียิ่งขึ้น ผู้ช่วยในที่นี้อาจจะเป็นคนหรือเครื่องมือ เช่น โทรทัศน์ วีซีโอ ก็ย้อมได้
3. ขั้นแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ พฤติกรรมที่แสดงออกมาในช่วงแรก อาจจะขัดกับความเคยชินเก่าๆ อยู่บ้าง นานๆ เข้าจะเป็นเรื่องปกติ แต่มีข้อแม้ว่าต้องทำให้สม่ำเสมอ คือ ผืนให้ตลอดอย่าทำหยุดๆ หรือทำครึ่งๆ กลางๆ
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่จะได้ทราบว่าพฤติกรรมหรือสิ่งที่เราเปลี่ยนแปลงแก้ไขนั้นอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจหรือไม่ ก้าวไปข้างหน้าแค่ไหน

จากขั้นตอนการพัฒนาตนเองดังกล่าวแล้ว พอจะสรุปเป็น ภาพประกอบ 1

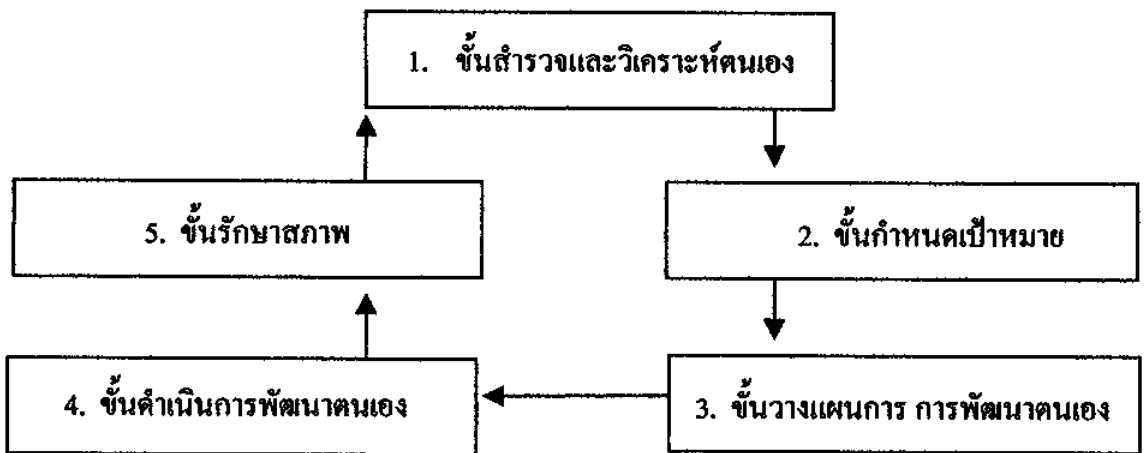
ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการพัฒนาตนเอง

ที่มา : บำรุง สุขพรรณ. 2534 : 37

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นว่าพัฒนาตนเองนั้น สามารถทำให้เป็นวงจรหรือสามารถทำให้เป็นกระบวนการได้ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือการวิเคราะห์ตนเองเพื่อจะได้ทราบว่าตนเองในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร มีส่วนไหนที่ต้องพัฒนา จากนั้นก็ลงมือพัฒนาเปลี่ยนแปลง ในขั้นตอนนี้แม้จะยาก แต่ก็สามารถทำได้หากมีความตั้งใจจริง เมื่อมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็เป็นการแสดงออก หมายถึงการแสดงผลพฤติกรรมที่พัฒนาแล้ว ออกมาให้ปรากฏ ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการประเมินว่าพัฒนานั้นมีปริมาณและคุณภาพแค่ไหน

จากขั้นตอนในการพัฒนาตนเองของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองควรกระทำตามลำดับขั้นตอนและเป็นกระบวนการ ดังต่อไปนี้

- 1) ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันและพบปัญหาของตน
- 2) ขั้นกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้การพัฒนาตนเองดำเนินไปตรงเป้า ตรงจุด
- 3) ขั้นวางแผนพัฒนาตนเอง เพื่อให้การพัฒนาตนเองนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ประสบกับปัญหา หรือถ้าประสบกับปัญหาที่เตรียมการแก้ไขไว้แล้ว
- 4) ขั้นดำเนินการพัฒนาตนเอง เป็นขั้นตอนที่นำแผนต่าง ๆ ที่ได้วางไว้มาปฏิบัติ
- 5) ขั้นรักษาสภาพ เป็นขั้นตอนเพื่อคงหรือรักษาตนเองที่ได้รับการพัฒนาแล้วให้อยู่กับตนเองให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ซึ่งพอจะแสดงให้เห็นเป็นภาพประกอบ ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการพัฒนาตนเอง

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่าการพัฒนาตนเองสามารถทำให้เป็นวงจรหรือสามารถทำให้เป็นกระบวนการได้ โดยเริ่มตั้งแต่ตอนแรก สำรวจและวิเคราะห์ตนเองก่อน เพื่อที่จะได้ตนเองที่แท้จริง แล้วกำหนดเป้าหมายให้กับตนเองว่าตนเองปรารถนาอย่างไร จากนั้นก็ลงมือวางแผนปฏิบัติ เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา แล้วลงมือปฏิบัติเพื่อให้เป็นคนใหม่ ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการรักษาสภาพคน คนใหม่ของเราให้อยู่กับเราให้นานที่สุด หรือให้เป็นตัวของเราโดยถาวร

ความเชื่อในการพัฒนาตนเอง

ความเชื่อเป็นพลังอย่างหนึ่ง ที่มีอำนาจมาก อำนาจของความเชื่อ อาจจะทำให้คนทำเรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยาก หรือทำให้เรื่องยากเป็นเรื่องง่ายได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ อ้ากา บุญช่วย (2532 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาตนเองนั้น จะว่าเป็นเรื่องยากก็ได้ ง่ายก็ไม่ผิด ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล การพัฒนาตนเองจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้ามีความเชื่อเบื้องต้นว่า

- 1) มนุษย์เราสามารถเปลี่ยนแปลงได้
- 2) ไม่มีใครสมบูรณ์แบบไปทุกอย่าง
- 3) มนุษย์เรามีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเสมอ
- 4) การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ผู้อื่นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเราได้ อาจจะ เป็นเพียงตัวช่วยหรือตัวกระตุ้นเท่านั้น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 390-395) ได้สรุปแนวความคิดของนักปรัชญา กลุ่ม อุดิถิภาวนิยม (Existentialism) ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาตนเองของมนุษย์ไว้ว่า

- 1) มนุษย์มิใช่วัตถุหรือเครื่องจักร ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันไปหมด แต่มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างเป็นเอกลักษณ์ มีศักดิ์ศรีและคุณค่าในตนเอง
- 2) คนเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่ตลอดเวลา ไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดที่ตรงไหน ดังนั้น ไม่มีวันที่จะรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้แน่นอน เพราะคนเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่อยู่เรื่อย ๆ การวิเคราะห์ ประเมินค่าบุคคลจึงไม่มีวันที่จะถูกต้องแน่นอนร้อยเปอร์เซ็นต์
- 3) มนุษย์แต่ละคนเป็นผู้กำหนด โชคเคราะห์ ความสุข ความทุกข์ ความสำเร็จ ฯลฯ ของตนด้วยตนเอง กรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น
- 4) มนุษย์อยู่ในมิติที่สามของกาลเวลาคือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต มนุษย์มีความสามารถที่จะจัดการกับชีวิตในปัจจุบัน และสามารถพัฒนาตนเองไปสู่จุดหมาย คือ ความเป็นมนุษย์ที่ดีกว่า ประเสริฐกว่า
- 5) มนุษย์ต่างจากสัตว์โลกต่างๆ ตรงที่มีสติปัญญามากกว่าสัตว์

2. ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาเป็นความจำเป็นสำหรับทุกคน และทุกคนต้องมีส่วนร่วมผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผลิตผลทางการศึกษามีคุณภาพ และในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้มีการปฏิรูป การศึกษา

เกษม วัฒนชัย (อ้างถึงใน กรมวิชาการ. 2544 : 7-8) ได้ให้แนวทางสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ไว้หลายประการ โดยเฉพาะกำหนดเป้าหมาย หรือสิ่งที่คาดหวังจากการปฏิรูปการศึกษาว่า

- ทำอย่างไรให้คนไทยได้รับความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิมและมีการเรียนรู้ตลอดเวลา คือ อยากให้คนไทยมีนิสัยสนใจ ใฝ่รู้

- ทำอย่างไรให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเหตุมีผล ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

- ทำอย่างไรให้คุณภาพการศึกษาของประเทศโดยภาพรวมดีขึ้น

รุ่ง แก้วแดง (อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : ๑) กล่าวว่า อนาคตของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนในวันนี้ เพราะในโลกยุคใหม่ การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge - Based Economy) ประเทศไทย จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ค้ำจุน และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กษมา วรวรรณ ณ อุรุษา (อ้างถึงในกระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : ๗) กล่าวว่าโฉมหน้าของการศึกษาไทยจะต้องเปลี่ยนไปและการปฏิรูปการเรียนรู้ จะเป็นหัวใจของการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ แต่ผู้คนจำนวนไม่น้อย ทั้งนักการศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและประชาชนทั่วไปยังถกเถียงกันไม่สิ้นสุดว่า การปฏิรูปการเรียนรู้คืออะไรและจะผลักดันให้เกิดขึ้นจริงได้อย่างไร

นอกจากนั้น อารุง จันทวานิช (อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : ๑๓) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จะสำเร็จลุล่วงอย่างใดก็ได้ จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่ายเร่งร่วมกันพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน หลายประการพร้อม ๆ กัน

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ปัญหา และอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไปและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พุทธศักราช 2550 ดังนี้

จุดมุ่งหมายสูงสุด เพื่อให้ประชาชน มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข

3. จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสุขภาพลานามัยดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางการดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบการบริหารศึกษา

โดยมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ.

2543 : 118)

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

เร่งรัดให้นักเรียน และสถานศึกษาทุกระดับ จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปด้านที่ 1 ถือว่ามีความสำคัญในระดับสูงยิ่ง เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2539 : 33) แนวในการดำเนินการด้านนี้ คือ

1. จัดทำแผนที่ตั้งสถานที่ (School Mapping) ของโรงเรียน และสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และนำแผนฯ ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยดำเนินการวางแผนภาพรวมเป็นรายจังหวัด รวมทั้งการเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด เพื่อมุ่งลดความซ้ำซ้อน และมุ่งกระจายการจัดการบริการให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งนี้โดยให้ สอดคล้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นด้วย

2. กำหนดขนาดโรงเรียน และสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ได้ขนาดโรงเรียนที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สิโรจน์ มยุรภักดิ์ (2531 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาบริหารงานวิชาการ ด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างกัน อีกทั้งด้านประสิทธิภาพ และความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ควรให้มีการรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ตามควรแก่กรณี โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของจังหวัด และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น อีกทั้งให้คำนึงถึงการ จูงใจให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษามากกว่า และอาจให้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเดิมเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน สถานที่จัดกิจกรรม พัฒนาฝีมือแรงงานในพื้นที่รวมทั้งใช้จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยท้องถิ่นร่วมดำเนินการ

3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน ในด้านบรรยากาศของการจัดการศึกษาด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านบุคลากรที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และมุ่งเน้นสนับสนุนสถานศึกษาที่ค้อยเป็นอันดับแรก

4. ให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทั้งที่มีอยู่เดิม และที่จะสร้างขึ้นใหม่ มีผังแม่แบบอย่างเต็มรูปแบบ อีกทั้งการออกแบบและการจัดสร้างอาคารเรียนรวมทั้งการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต้องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และมุ่งรักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 7-8)

5. การกระจายอำนาจ การกำหนดนโยบาย และการบริหารโรงเรียน และสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้กับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการของสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ภิญโญ สาร (2523 : 471-474) ให้ทัศนะต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ คือผู้บริหารโรงเรียนควรมอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบ ดูแลอาคารสถานที่และบริเวณ ให้มีอำนาจใช้การโรง มีอำนาจสั่งซื้อของ และซ่อมแซมภายในขอบเขตของระเบียบ และกฎหมาย

6. ให้มีองค์กรติดตามและประเมินผลทำหน้าที่กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนประเมินมาตรฐานโรงเรียน และสถานศึกษา ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิภาพการศึกษา กิติมา ปรีดีคิด (2532 : 198) ได้กล่าวถึงรูปแบบ และความสำคัญของการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ว่า การประเมินผลการใช้เพื่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงแนวทางดำเนินงานให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุด และเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป รวมทั้งให้มีการสรุปผลเป็นระยะ ทั้งระยะสั้น ระยะยาว

เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษานั้น ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้การรายงานผลต้องนำเสนอคุณภาพของผลงาน คุณภาพของผลผลิต ความคุ้มค่าและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

2. การปฏิรูปครูและบุคลากรการศึกษา

การปฏิรูปบทบาทของครูเช่นนี้ เป็นจริงได้จะต้องอาศัยความตระหนักของจิตสำนึกของครูนั่นเองเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุด แม้กลไกการสนับสนุนการจัดการอื่น ๆ ก็ไม่มีผลเท่ากับสำนึกของครูเองที่จะถูกขับเคลื่อน และพัฒนาบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2538 : 11)

การปฏิรูปครู ยังไม่ได้มีการดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ได้มีแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นสภาพของครูและแนวทางที่ควรพัฒนาครู โดยสรุปดังนี้

2.1 ครูขาดความรู้ในวิธีสอน (Method of Teaching) ไม่รู้ว่าจะสอนอย่างไรเพราะไม่ได้รับการฝึกหัดเพื่อเป็นครู จึงไม่รู้เทคนิคการสอน หลักจิตวิทยา หลักการศึกษา และการแนะแนว

2.2 ครูขาดจิตสำนึกของความเป็นครู (Spirit of Teacher) โดยเข้าใจว่าการเป็นครูเพียงแต่สอนให้นักเรียนรู้หนังสือก็พอแล้ว ไม่ได้สอน หรือกวัดขັນให้นักเรียนมีระเบียบวินัย หรือประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง

จากสภาพของครูดังกล่าว จึงควรแสวงหาแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีความรู้ในวิธีสอน และมีจิตสำนึกของความเป็นครู เร่งปฏิรูประบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครู ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบของครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ในการประเมินความก้าวหน้าของครู ให้มุ่งมั่นที่การวัดประสิทธิผลภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และ สนับสนุนให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป โดยให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุก 2 ปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการ และ/หรือกรมต้นสังกัดและการอบรมของสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่มีวุฒิรับรอง ตลอดจนการอบรมทางไกล การเข้าประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานของครูด้วยอย่างไรก็ตามหากการดำเนินงานประสบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติ อาจมีความจำเป็น ต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานบางประการต่อไป การให้ครูเลือกแผนการสอน

หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง ให้ครูที่สังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการสามารถทำการสอนในสถานศึกษา ทั้งใน และนอกสังกัดได้มากกว่า 1 แห่ง ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา และให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และให้นับรวมเป็นส่วนหนึ่งของผลงานของครูในการบรรจุครูใหม่ ให้นำประสบการณ์ของครูมาพิจารณาประกอบการกำหนดเงินเดือนด้วย การกำหนดคุณสมบัติ และเปิดโอกาสให้ผู้มีปัญหาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน และส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งผู้เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งครูให้ครบทุกตำแหน่ง ตามแผนอัตรากำลังของแต่ละสถานศึกษา การเกลี้ยอัตรากำลังครู และการลดจำนวนครูช่วยราชการให้คงเหลือน้อยที่สุด สำหรับครูผู้สอนวิชาขาดแคลนให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ อีกทั้งสนับสนุนให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา ที่มีความพร้อมในการเปิดสอนสาขาวิชาที่ขาดแคลนจัดสอน ได้ถึงระดับปริญญาตรี ปรับรื้อระบบการกำหนดตำแหน่งครูในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจําแนกความก้าวหน้าในสายงาน (Career Ladder) ระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีสายวิชาชีพ (Career Pattern) ที่ชัดเจน แต่มีความยืดหยุ่น และสามารถสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้ โดยเฉพาะครูสามารถก้าวหน้าตามสายงานการสอนในระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ด้วยผลงานของตนเอง ทั้งนี้กำหนดให้มีคู่มือปฏิบัติงานของครู และคู่มือปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูโดยให้คุรุสภา คณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันผลิตครู ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและให้มีมาตรการพัฒนาวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพครู การปฏิรูประบบสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของครูทุกประเภท ทุกสังกัด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครู ส่งเสริมขวัญกำลังใจและความมั่นคงในอาชีพให้กับครู รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือน และสวัสดิการอื่น ๆ ของครู โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนแก่ครูที่สอนในถิ่นทุรกันดารครูที่สอนหลายชั้นเป็นพิเศษ พัฒนาระบบ และกลไก ในการเลือกสรรบุคคล เข้าเรียนในสถาบันผลิตครู พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ในการผลิตครู ทั้งครูที่สอนหลายวิชา และครูเฉพาะวิชาที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือกและการบรรจุครูประจำการ โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ไม่ควรบรรจุครูที่มาจากสถานศึกษาเอกชนระหว่างปีการศึกษา เร่งรัดการพัฒนาบริหารการศึกษาโดยการเพิ่มพูนแนวความคิดความรู้ตลอดจนทักษะในการบริหาร และการจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาโรงเรียน และสถานศึกษาให้มี

คุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ให้ศึกษานิเทศก์ทุกสังกัดผนึกกำลัง ทำงานร่วมกัน โดยการนิเทศติดตามงานวิชาการในสถานศึกษาทุกสังกัด

3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

เร่งปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เตรียมความพร้อม จัดทำหลักสูตรทุกระดับทุกประเภทภายใต้หลักการสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 15)

1. สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ เน้นการปฏิบัติมากกว่า การท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต
3. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น
4. ให้ผู้เรียนนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ จากครอบครัว ชุมชน มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ตามหลักสูตร
5. กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนให้โรงเรียนและสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถพัฒนา และเพิ่มเติมมาตรฐานขั้นพื้นฐานดังกล่าว ตามความต้องการ และความเหมาะสม และให้องค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของการจัดการศึกษาวิชาชีพ

6. ให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และการกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

การเร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครู ให้มีเนื้อหาวิชาชีพครูมากขึ้น เพื่อมุ่งเน้นคุณภาพของผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครู การจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาโดยเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น มีการปฏิรูปการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เร่งปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนารูปแบบ เทคโนโลยี นวัตกรรม การสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาระดับ และนอกระบบโรงเรียน ให้สามารถให้บริการที่สนองความต้องการของผู้เรียน ได้กว้างขวาง ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีความ หลากหลาย ทั้งรูปแบบและเนื้อหา

ตลอดจนให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องเวลาเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียน เร่งรัดการจัดการเรียนการสอนประชาธิปไตยให้บังเกิดผล โดยพัฒนาหลักสูตรประชาธิปไตยแบบยั่งยืน และส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในอาชีพครูปฏิบัติตนอยู่ในวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อเป็นแบบอย่างและเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ปฏิรูประบบการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เน้นพฤติกรรมและการแสดงออกจริงของผู้เรียนและใช้ผลการประเมินในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนสำหรับการคัดเลือกผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท ให้ใช้ผลการเรียน สะสมลดความสำคัญของการสอบและเพิ่มโควตาการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ พัฒนาและสนับสนุน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เป็นเครือข่ายรองรับ การกระจายอำนาจทางวิชาการ

4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

มุ่งกระจายอำนาจเพื่อเอื้อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจในด้านการบริหาร และการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และเอกชน โดยกำหนดหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบการจัดบริการทางการศึกษาและองค์กรประสานงานในระดับจังหวัด สำหรับบริหาร การศึกษาในท้องถิ่น และในการจัดบริการทางการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านภารกิจ พื้นที่บริหารงบประมาณ และบุคลากร ตลอดจนจัดแบ่งสัดส่วนความ รับผิดชอบ การจัดบริการทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนทุกสังกัด รวมทั้งวางระบบเครือข่าย การ จัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้อยู่ภายใต้นโยบายการบริหาร มาตรฐาน และการประเมินผล ที่เป็นเอกภาพในแต่ละระดับและแต่ละประเภท โดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักไว้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2538 : 7-12)

ระดับก่อนประถมศึกษา ขยายการจัดการศึกษานอกระบบตั้งแต่อายุ 2 ขวบขึ้นไป และ มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา พร้อมทั้งให้บริการ ความรู้ และทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในท้องถิ่น การจัดการศึกษาระดับนี้อาจแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงอายุ 2-3 ขวบ มุ่งพัฒนาเด็กในทุกด้าน โดยเน้นการพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคม ให้ โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการศรัทธา กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมประชาสงเคราะห์ กรมตำรวจ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นหน่วยประสานงานกลางในระดับจังหวัด ช่วงอายุ 4-5 ขวบ มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้ เด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาให้โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ กรมการ ศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมตำรวจ กรมประชาสงเคราะห์ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

ระดับประถมศึกษาให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก โดยโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการสงเคราะห์ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมตำรวจ กรมประชาสงเคราะห์ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์กรพัฒนา เอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นหน่วย งานหลัก โดยมีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานเสริมรวมทั้งให้โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนแลสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภ าสถาบันราชภัฏ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมตำรวจ กรมประชาสงเคราะห์ เทศบาลกรุงเทพมหานคร องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน รับผิดชอบ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีพื้นที่ บริหาร ซ้ำซ้อนกัน ให้คณะกรรมการระดับจังหวัดพิจารณาแก้ไขเป็นรายกรณี หากในพื้นที่ใด โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาไม่สามารถจัดบริการได้อย่างทั่วถึง ให้โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พิจารณาเพิ่มจำนวน ห้องเรียน หรือตั้งโรงเรียนเพิ่มได้ตามความจำเป็น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นหน่วย งานหลักสายสามัญศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักสายวิชาชีพ โดยมี สถานศึกษา ของหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ อาทิ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมการศาสนา สำนักงานสภ

สถาบันราชภัฏ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

ระดับอุดมศึกษา ให้สถานศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาเอกชน ที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนร่วมดำเนินการ ทั้งนี้ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการจัดการศึกษาให้ครบถ้วน ตามบทบาทหน้าที่ และภาระกิจที่รับผิดชอบของแต่ละสังกัด โดยมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานแผนการผลิตนักศึกษาทั้งในด้านพื้นที่ การจัดสาขาวิชา และความร่วมมือทางวิชาการ รวมทั้งการประสานแผนการผลิตร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนาองค์กรในทุกระดับ ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร การปรับหรือโครงสร้าง ระบบบริหารงาน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา โดยให้องค์กรระดับจังหวัดสามารถกำหนดนโยบายการศึกษา สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากร และจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุดมุ่งส่งเสริมบทบาทของ ครอบครัว ชุมชน และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพของครอบครัวให้เข้มแข็งด้วย มิติทางวัฒนธรรมเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายด้านการศึกษาในแต่ละระดับ สนับสนุนเอกชนที่ลงทุนด้านการศึกษา ให้กู้เงินหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำเร่งรัดการจัดตั้งสถานศึกษา และสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพสาขาขาดแคลน ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรม นอกกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ตามมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนผ่อนคลายนโยบายที่ควบคุมสถานการศึกษา และกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมอื่นๆ สำหรับการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและเอกชนพัฒนาการบริหารงานบุคคลเดียวกับเพื่อความ เป็นเอกภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพ พัฒนาระบบการตรวจ ติดตามและประเมินผลให้เข้มแข็ง และประสานสอดคล้องกับทุกระดับ ดำเนินการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในทุกระดับ ทุกประเภทด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อมุ่งแก้ไขความเหลื่อมล้ำ ด้านโอกาสทางเอกชน อาทิ การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การดำเนินงานกองทุนการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การจัดบัตรอุดหนุน ค่าเล่าเรียน จัดหาทุนการศึกษาจากแหล่งทุนภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน มุ่งเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้ได้ระหว่างร้อยละ 6-7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เพื่อให้ทัดเทียมกับระดับมาตรฐานสากล และมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี 2550 โดยเพิ่มงบประมาณทางการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม นำมาตรฐานด้านภาษีทางการศึกษา มาใช้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชน

ดำเนินการจัดบริการทางการศึกษา ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของสัดส่วนการจัดบริการในภาพรวมทั้งประเทศ ให้ภาคเอกชนมีโอกาสเข้าร่วมลงทุนดำเนินกิจการ โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการด้วย ระบบการบริหารที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย รวมทั้งให้บังเกิดคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การจัดการ ทางการศึกษามากขึ้น ด้วยกรมอ่อนคลาย กฎระเบียบที่ควบคุมสถานศึกษา และ กำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมอื่น ๆให้นำข้อมูล ค่าใช้จ่ายในการจัดบริการทางการศึกษาของ โรงเรียน และสถานศึกษา ทั้งที่สังกัด และที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับทุกประเภทมาพิจารณาปรับปรุงการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ให้เพิ่มขึ้น จากอัตราปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นที่จะดำเนินการตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษา นี้ เพื่อให้บังเกิดผล ในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตามหากการ ดำเนินงานประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อาจมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการ ดำเนินงานบางประการต่อไป

4. หลักการและแนวทางสำคัญในการปฏิรูป

เพื่อให้เป็นไปตามหลักความคิดพื้นฐาน 3 ประการ คือ ความเป็นเอกภาพในด้าน นโยบาย แผน มาตรฐาน และการประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมาย การกระจายอำนาจสู่หน่วยงาน พื้นที่ และสถานศึกษา และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งแก้ไขปัญหาคriticalดังกล่าวแล้ว ได้มีการกำหนดกรอบหลักการและ แนวทางสำคัญเพื่อการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำไปสู่การวาง โครงสร้างและระบบบริหารต่อไป ดังนี้

1. การกำหนดแนวทางการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา จะต้องสอดคล้อง กับเจตนารมณ์ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนด ให้รัฐต้องดำเนินการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (มาตรา 43 วรรคสอง) โดยรัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เป็น ไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และต้องปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (มาตรา 81) อีกทั้งให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม การฝึกอาชีพ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (มาตรา 289)

2. การกระจายอำนาจบริหารการศึกษาสู่สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำนุบำรุงรักษางานด้านศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จำเป็นต้องรักษาไว้ซึ่ง เอกภาพทั้งในเชิง นโยบาย มาตรฐานการศึกษา และการทำนุบำรุงรักษาสืบสานงานด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อ ประโยชน์แก่ผู้บริหาร และต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ โครงสร้าง และระบบบริหารที่จัดขึ้น จะต้องมีหน่วยงานระดับอำนาจการที่ทำหน้าที่กำกับนโยบาย แผน มาตรฐานการศึกษา การดูแลงานด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม การประเมินความพร้อมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้จัดการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รวมทั้งการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดดำเนินการในเรื่อง เหล่านั้น

3. การจัดระบบบริหารการศึกษาที่แยกเป็นระดับปฏิบัติการ ได้แก่ สถานศึกษาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา และทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นกับระดับอำนาจการ อันได้แก่ หน่วยงานส่วนกลาง และตัวแทนส่วนกลาง โดยมุ่งให้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน ต้องมีการกำหนดรูปแบบ และความสัมพันธ์เชิงบริหารที่ชัดเจนระหว่าง หน่วยงานส่วนกลางส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้ประชาชน ชุมชน และเอกชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา และหน่วยงานเหล่านั้นให้ชัดเจน สำหรับในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ องค์กรที่จัดขึ้นเพื่อจัดการศึกษาที่พร้อมจะจัดการศึกษา อบรม ก็จะต้องมีคณะกรรมการการศึกษา ทำหน้าที่ช่วยองค์กรเหล่านั้นในการจัดการศึกษาด้วย

4. ในช่วงระยะเวลาที่ท้องถิ่นยังไม่พร้อมที่จะจัดการศึกษาได้เองทั้งหมดหรือบางส่วน ให้หน่วยงานกลางเข้ารับผิดชอบจัดให้มีองค์กรทำหน้าที่จัดการศึกษา กำกับดูแลงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น ทำหน้าที่แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปก่อนต่อเมื่อองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมแล้ว จึงโอนความรับผิดชอบในการจัดการให้ต่อไป และเพื่อให้ สอดคล้องกับแนวทางกระจายอำนาจเช่นเดียวกัน โดยยึดหลักการยึดพื้นที่ การมีส่วนร่วมของ ประชาชน และให้สะท้อนศักยภาพในการจัดการเหล่านั้นของท้องถิ่น โดยอาจยึดพื้นที่เขตอำเภอ หรือกลุ่มสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเขตบริหารการศึกษา ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม โดยให้แต่ละเขตมีขนาดเชิงปริมาณและคุณภาพของการจัดการศึกษา ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ใกล้เคียงกันสำหรับเขตพื้นที่จังหวัดมีขนาดใหญ่เกินไป ไม่อาจสะท้อนความ

ผูกพันกับท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เต็มที่ จึงควรมีบทบาทเป็นหน่วยงาน
ตัวแทนส่วนกลางที่ให้อยู่ในพื้นที่ทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการและสนับสนุนการปฏิบัติการของเขต
อำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ในการบริหารและจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของเขตอำเภอหรือกลุ่ม
โรงเรียน และเขตจังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 ทั้งในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชน และการประสานสัมพันธ์กับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้มีคณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมเขตอำเภอ และเขตจังหวัด
ประกอบด้วย ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันสำคัญในท้องถิ่น
องค์กรชุมชน ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาทำหน้าที่
กับดูแลสถานศึกษาและงาน ด้านการศึกษา และศิลปวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ ในส่วน
ของการศึกษา ยังคงยึดหลักให้สถานศึกษาเป็นฐานที่พึงมีอำนาจเบ็ดเสร็จในระดับปฏิบัติการให้มาก
ที่สุด ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารงาน และการใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัด
การศึกษาของสถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา อันประกอบด้วยตัวแทนชุมชนเข้ามามี
ส่วนร่วมให้คำปรึกษา และส่งเสริมการทำงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

6. การบริหารงานที่มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และชุมชนอย่างมากที่สุด จำเป็น
ต้องมีระบบการประกันคุณภาพที่ดี มีการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาและองค์กรที่รับ
ผิดชอบการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ทั้งจากภายในองค์กรเองและจากภายนอก
เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและเป็นหลักประกันให้ผู้รับบริการ รวมทั้ง
เป้าหมายของชาติ สำหรับการประเมินภายนอกอาจเป็นการประสานงานกันระหว่างองค์กรที่
รับ ผิดชอบในท้องถิ่นกับองค์กรกลาง หรือระหว่างส่วนกลางกับองค์กรอิสระที่มีความรู้ความ
เชี่ยวชาญในด้านนี้ก็ได้

7. กระทรวงศึกษาธิการ ควรเปลี่ยนชื่อเป็น “กระทรวงการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม” และหน่วยงานส่วนกลางที่ยังอยู่ในพื้นที่ก็ควรชื่อ “สำนักงานการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรมเขตจังหวัด” และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตอำเภอ” เพราะ
กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นชื่อที่มี
ความหมายชัดเจนและ ครอบคลุมภาระหน้าที่และความรับผิดชอบยิ่งขึ้น (สุวัฒน์ เงินน้ำ,
2541 : 31-34)

กล่าวโดยสรุปหลักการและแนวทางสำคัญในการปฏิรูปคือ การกำหนดกรอบหลักการ
และแนวทางสำคัญเพื่อความเป็นเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในหลายๆ ด้านพร้อมกัน

โดยให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุจุดหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

5. ขอบข่ายและโครงสร้างของการปฏิรูป

จากการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและพุทธศาสตร์ใน การปฏิรูปของ สก.ศ. พอสรุปเป็นขอบข่ายและ โครงสร้างของการปฏิรูปได้รายละเอียด ดังตาราง

ตาราง 1 ขอบข่ายและ โครงสร้างของการปฏิรูป ใน 10 พุทธศาสตร์ของสก.ศ. และ 4 องค์ประกอบ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ขอบข่าย/สาระการปฏิรูป	10 พุทธศาสตร์ ของ สก.ศ..	4 องค์ประกอบของ กระทรวงศึกษาธิการ
1. โครงสร้าง		
- การกระจายอำนาจการบริหาร	/	
- การคืนอำนาจการจัดการศึกษา	/	
- การปฏิรูประบบการบริหาร		/
2. เนื้อหาและกระบวนการ		
- การปฏิรูปการเรียนรู้	/	
- การปฏิรูปหลักสูตร		/
- การปฏิรูปกระบวนการสอน		/
- การพัฒนาวิชาชีพ ครู และผู้บริหาร การศึกษา	/	/
- ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	/	
- สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา	/	
- การศึกษาพื้นฐาน 12 ปี	/	(/)
- การอุดมศึกษา	/	
- การศึกษาสำหรับกลุ่มพิเศษ	/	
- คุณภาพและมาตรฐาน	/	(/)

หมายเหตุ (/) กระทรวงศึกษาธิการ มีคณะกรรมการรับผิดชอบเป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน
ที่มา : วารสารปฏิรูปการศึกษา ฉบับที่ 8 ปี 1 วันที่ 1-15 มกราคม 2542 : 11

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พลศิริ กิจวรรณ (2543 : 17-18) ได้กล่าวถึงการพัฒนาว่า การพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถหรือ การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพของคน ส่วนใหญ่ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนโดยต่อเนื่อง ซึ่งภายใต้เนื้อหาสาระที่สำคัญของการพัฒนาจึงอยู่ที่ความสามารถของคนส่วนใหญ่

ส่วนกลไกหรือกระบวนการนั้น เป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงาน ดังกล่าวควรจะต้องให้ผลได้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องเป็น กระบวนการระยะยาวส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ ให้เกิดความก้าวหน้า ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นธรรม

ความยั่งยืน (Sustainability) คำว่า Sustainability หรือ Sustainable นั้น Oxford English Dictionary (1995) ให้คำนิยามว่า Sustainable คือ สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ to sustain คือ การรักษาบุคคล ชุมชน ฯลฯ ไม่ให้ล่มสลายหรือรักษาชีวิตให้ดำรงอยู่ได้

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำเอา ทรัพยากรทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ มนุษย์ การเงินและกายภาพมาจัดการเพื่อก่อให้เกิดความ มั่นคง ความอยู่ดีกินดี และความอุดมสมบูรณ์ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทางสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อบรรลุถึงความต้องการของมนุษย์ชาติในปัจจุบัน ขณะเดียวกันก็จะต้อง ไม่เป็นการลดทอนหรือเบียดบังโอกาสที่จะบรรลุความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในรุ่นต่อไปด้วย

การพัฒนาจะยั่งยืนได้นั้น จะต้องอาศัย “การศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญเพราะการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคน ซึ่งถือเป็นแกนกลางในการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้การศึกษายังเป็นเรื่อง ของการเปลี่ยนแปลงในระดับของจิตสำนึกโลกทัศน์ ความรู้ และทักษะในการจัดการกับปัญหา เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอีกด้วย คำว่า “การศึกษา” ในที่นี้ ไม่ได้ หมายถึง การศึกษาใน ระบบโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่ หมายถึง การฝึกฝนอบรมหรือกระบวนการเรียนรู้ ของคนในชุมชน ระบบการศึกษาในปัจจุบันนี้ จึงจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 เพื่อให้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร